

A Fővárosi Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Halápi Dóra ügyvéd által képviselt I. rendű és a személyesen eljáró II. rendű alperesek ellen kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. november 25-én kelt 3.G.40.914/2015/17. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjai alapján, hogy a peres felek között létrejött szerződések részét képező Üzletszabályzat 5.2.1. pontjában foglalt rendelkezés érvénytelen. Arra hivatkozott, hogy a szerződési kikötés sérti a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjában foglaltakat, mert az I. rendű alperest jogosítja fel a teljesítés szerződésszerűségének meghatározására, amely a felperesre nézve hátrányos. Ezzel a rendelkezéssel ugyanis lemondott arról a lehetőségről, hogy a felek közötti vita esetén kétségbe vonja az I. rendű alperes által állított tartozás összegét, amit a saját nyilvántartásai révén jogosult meghatározni, közjegyző előtt közokiratba foglaltatni és bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) szerződéskötéskor hatályos 21. § (1) bekezdése alapján végrehajtási záradékkal elláttatni. Ez pedig azzal a következménnyel jár, hogy a felperes az ellene indított végrehajtási eljárás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben tudja csak vitatni a fennálló tartozását, az I. rendű alperes által állítottól eltérő összeget neki kell bizonyítania.

A II. rendű alperest tűrésre kérte kötelezni, vele szemben perköltség igénye nem volt.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja nem fordítja meg a felperesre nézve hátrányosan a bizonyítás terhet, a kikötés nem indokolatlan és nem tisztességtelen. A bank záradékolás esetén is köteles igazolni a fennálló követelését, amely kötelezettségének két, közjegyző által készített okirattal tesz eleget: a felperes által tett kötelezettségvállaló nyilatkozattal és az összességűséget is rögzítő közjegyzői ténytanúsítvánnyal. A szerződés, illetőleg az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat záradékolását akkor is kérheti, ha a teljes tartozás még nem járt le. Az okirat záradékolása szempontjából nincs annak jelentősége, hogy az adós elfogadja-e a bank

nyilvántartásait, mert a közokirat ettől függetlenül záradékolható. Bizonyításnak a közokirattal szemben is helye van.

A II. rendű alperes nem nyilatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 38.100 forint perköltséget.

Határozata indokolásában tényként rögzítette, hogy a peres felek 2008. február 19-én és 2008. október 7-én három darab svájci frank alapú hitel- és zálogszerződést kötöttek, összesen 43.000.000 forintnak megfelelő összegre. Mindhárom szerződés részét képezte a 2007. május 2-tól, illetve 2008. február 20-tól hatályos Üzletszabályzat, amelyek 5.2.1. pontjában azt rögzítették, hogy „Az Ügyfél a Hitelszerződés alapján lehívott Kölcsön folyósításának és törlesztésének időpontja, valamint az Ügyfél fennálló tartozása tekintetében a Bank e célra szolgáló nyilvántartásait (üzleti könyveit) és nyilatkozatait irányadónak és hitelesnek fogadja el”.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában utalt a régi Ptk. 685. § e) pontjára és megállapította, hogy a perbeli szerződések fogyasztói szerződésnek minősülnek. A rendelkezésre álló okiratok alapján a felperes keresetét a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése, 292. § (1) bekezdése, a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja, valamint a 93/13/EGK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) alapján bírálta el. Megállapította, hogy a Korm. rendelet megalkotására az Irányelvnek történő megfelelés érdekében került sor, ezért az értelmezés során az Irányelvben foglaltakra is figyelemmel kell lenni. A Korm. rendeletben szereplő „a teljesítése” kifejezés a fogyasztóval szerződő fél teljesítését takarja, annak szerződésszerűségére vonatkozik. Az Irányelv a 3. cikk (3) bekezdésében foglaltak szerint tisztességtelennek tekintendő feltételek felsorolása körében a Melléklet 1.m. pontja alapján csak az a szerződési rendelkezés tilalmazott, amely a fogyasztóval szerződő felet a saját szerződés szerinti szolgáltatása szerződésszerűségének megítélésére jogosítja fel. Mindez a fogyasztó szolgáltatására, azaz a perbeli esetben a kölcsön törlesztésére nem vonatkoztatható. A perbeli szerződések megkötésekor hatályban volt régi Ptk. rendelkezései (277. § (4)-(5) bekezdés, 283. § (1) bekezdés) ennek megfelelő szabályozást tartalmaznak, ezért az a fogyasztóra nézve nem lehet egyoldalúan indokolatlan vagy hátrányos. A régi Ptk. 292. § (1) bekezdése alapján a törlesztési időpont szempontjából a fizetendő összeg I. rendű alpereshez történő megérkezésének időpontja lesz az irányadó, amit a rá vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján köteles rögzíteni. Amennyiben a törlesztési időpontok vonatkozásában a fogyasztó az I. rendű alperes üzleti könyveit, illetőleg nyilatkozatait fogadja el irányadónak és hitelesnek, ez nem jelenti azt, hogy az I. rendű alperes a saját szerződéses szolgáltatása szerződésszerűségét megítélhetné. Az Üzletszabályzat felperes által vitatott pontja a törlesztések összecsúszását nem is érinti. A támadott pont a kölcsön folyósítása kapcsán, annak folyósítási időpontja szempontjából rendeli irányadónak az I. rendű alperes nyilvántartásait, illetőleg nyilatkozatait, a folyósított kölcsönösszeg vonatkozásában azonban nem tartalmaz rendelkezést. A perbeli kölcsönszerződések 5. pontjából megállapítható, hogy az I. rendű alperesi teljesítés bankszámlán történő jóváírással valósult meg. A kölcsön folyósításának időpontját is szükségszerűen az I. rendű alperes nyilvántartása tartalmazza. A felperes a bankszámla forgalmának nyomon követésével meggyőződhetett arról, hogy az I. rendű alperes részére a kölcsönösszeget mikor és milyen forintösszegben folyósította. Ez pedig azt jelenti, hogy mindkét fél számára a kölcsön folyósításának időpontját ugyanaz a nyilvántartás tartalmazza, a felperes által sérelmezett kikötés nem jogosította fel az I. rendű alperest a szolgáltatás szerződésszerűségének kizárólagos megállapítására. Mindezekre tekintettel a keresetet a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja alapján nem találta alaposnak.

Kifejtette továbbá, hogy a felperes által vitatott pont a kölcsön folyósítása és a törlesztőrészek

vonatkozásában azok teljesítési időpontjára tartalmaz rendelkezést, azösszepszerúségre nem. A fennálló tartozása tekintetében az „írányadóak és hitelesek" kitétel nem zárja ki azt, hogy a vele szemben indított perben a felperes a vele szemben támasztott követelést vitassa, mert ezt a Pp. szabályai számára a vitatott szerződési rendelkezéstől függetlenül biztosítják. A perben a felperes azösszepszerúséget vitathatja, azonban ez csak akkor tekinthető érdeminek, ha konkrét tényelőadást tesz arra vonatkozóan, hogy álláspontja szerint az I. rendű alperes nyilvántartásaiban szereplő adatok miért nem tekinthetőek helytállónak. Ebben az esetben a bizonyítási teher a követelésösszepszerúsége vonatkozásában változatlanul a követelést érvényesítő I. rendű alperesen van.

A végrehajtási záradék kibocsátásának lehetősége és a közvetlen végrehajtási út megnyílt nem az Üzletszabályzat 5.2.1. pontján alapul, hanem az I. rendű alperes által is helyesen hivatkozott közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződésen, vagy a felperes mint adós által aláírt egyoldalú közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozaton. A közjegyző ezt az okiratot láthatja el a végrehajtási záradékkal a szerződések megkötésekor hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése alapján, amennyiben a jogszabályban foglalt feltételek fennállnak. A felperes által a keresetlevelében hivatkozott ténytanúsítvány a követelés lejáratának tényét igazolja és nem a követelésösszepszerúségét. A közjegyzőnek a közokirat záradékolásakor nem az üzletszabályzat 5.2.1. pontjában foglaltakra, hanem a jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (1) bekezdésében rögzítettekre kell figyelemmel lennie. A záradékolás alapját kizárólag a közokirat képezheti, ezért a közvetlen végrehajtási út megnyílt esetén a bizonyítási teher a végrehajtás megszüntetése, illetőleg a korlátozása iránti perben meg is fordul a fogyasztó hátrányára, ezt nem a felperes által sérelmezett Üzletszabályzat rendelkezése, hanem az általa önként tett, egyoldalú közjegyzői okiratba foglalt kötelezettségvállaló nyilatkozat idézi elő. Az elsőfokú bíróság ezért a felperes által vitatott rendelkezés vonatkozásában nem tudta megállapítani, hogy az a fogyasztó hátrányára változtatja meg a bizonyítási terhet.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatásával a kereseti kérelmének történő helytadást, másodlagosan az elsőfokú bíróság „új eljárásra és új határozathozatalra" utasítását.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH 2 törvény) 39. §-át és 40. § (3) bekezdését, a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdését, a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontját. Változatlanul állította, hogy az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja megfordítja a bizonyítási terhet akkor, ha a szerződéskötést követően az adós nem ért egyet a bank nyilvántartásával, mert ebben az esetben az adósnak kell bizonyítania, hogy nem annyi a tartozása, mit amit a bank állít. Előadta, hogy az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja két bekezdésből áll, az első bekezdésben az adósok az árfolyamváltozások figyelembevételével megállapított forint ellenértékének megfelelő összegű kölcsön fizetését vállalták, amely az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem minősül érvénytelennek, mert az csak a kölcsön visszafizetésére vonatkozó kötelezettséget tartalmaz. Az Üzletszabályzat 5.2.1. pontjának második bekezdése a közjegyzői ténytanúsítvány kiállításának lehetőségét rögzíti, amelyben a felperes alávetette magát az I. rendű alperes által vezetett könyvekben és nyilvántartásokban foglalt adatoknak és ezzel lemondott arról, hogy a felek közötti vita esetén kétségbe vonja az I. rendű alperes által meghatározott tartozása összegét. Ez pedig azt jelenti, hogy az I. rendű alperes jogosult a perbeli kikötés és saját nyilvántartásai alapján meghatározni a követelés összegét, azt közjegyző előtt közokiratba foglaltatni, amelyet a szerződés megkötésekor hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése alapján végrehajtási záradékkal lehet ellátni. Mindez azzal a következménnyel jár, hogy a végrehajtási eljárást megszüntetni, illetve korlátozni csak akkor lehet, ha a felperes az I. rendű alperessel szemben indított perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján bizonyítja a Pp. 369. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat. A perbeli kikötés ezért a bizonyítási terhet megfordítja, ami a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontjába ütközik.

A perbeli kikötés kizárólag az I. rendű alperes nyilvántartását tekinti hitelesnek a tartozás meghatározásakor, ami feljogosítja arra, hogy kizárólag a saját maga nyilvántartásai alapján állapítsa meg a felperesi teljesítés szerződésszerűségét, ez pedig a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja alapján tisztességtelennek minősül.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően hangsúlyozta, hogy a banki nyilvántartások felperes általi elfogadása nincs összefüggésben sem a ténytanúsítvány kiállításával, sem a közvetlen végrehajthatósággal. Téves az a felperesi hivatkozás is, amely szerint az Üzletszabályzat 5.2.1. pontja a közjegyzői ténytanúsítvány kiállításának a lehetőségét rögzíti. A tartozás teljes összegével kapcsolatos záradék kibocsátásához két, magába a közokiratba is belefoglalt feltételnek kell teljesülnie: egyrészt annak, hogy az adós megszegje a szerződésben foglalt kötelezettségeit, másrészt, hogy emiatt a végrehajtást kérő felmondja a szerződést. A záradékolás alapja tehát az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat, amely tartalmazza a kölcsön összegét és a felperes kötelezettségvállalását arra vonatkozóan, hogy a tartozását a szerződésben foglaltak szerint visszafizeti. A záradékolás feltétele az alperes felmondása és ennek igazolása a jelenleg hatályos Vht. 23/C. § (2) bekezdése alapján. Annak vizsgálata a végrehajtási eljárás kereteit meghaladja, hogy az adós megszegte-e a szerződést. A végrehajtást elrendelő közjegyzőnek nem feladata az adós magatartásának értékelése, illetve annak eldöntése, hogy a követelés alapos-e, erre végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perben van lehetőség. Nincs tehát jelentősége az okirat záradékolása szempontjából annak a körülménynek, hogy az adós elfogadja-e a bank nyilvántartásait, mert a feltételek teljesülése esetén a közjegyző az okiratot záradékkal láthatja el. A közvetlen végrehajtást a Vht. rendelkezései teszik lehetővé, ezért annak tisztességtelensége nem vizsgálható. Hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.783/2016/5. számú ítéletében foglaltakra, amely álláspontja szerint a jelen perben is irányadónak tekinthető. Hangsúlyozta azt is, hogy a szerződéskötéskor hatályban volt a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 2. számú mellékletének I.10.3. pontja alapján jogszabályi kötelezettsége a kölcsön nyilvántartása, ezért az erre vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása eleve kizárt.

A II. rendű alperes nyilatkozatot nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatására, illetve hatályon kívül helyezésére irányult, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében bírálta felül a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján, mivel nem volt jogerőre emelkedett része.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéletábra a döntésével és annak jogi indokolásával egyetért.

A felperes másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére, „új eljárásra és új határozathozatalra” irányult, amelynek a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján eljárási szabálysértés és a 252. § (3) bekezdése alapján további bizonyítási eljárás lefolytatása esetén lehet helye.

A felperes azonban eljárási szabálysértést nem jelölt meg, bizonyítási indítványa nem volt, a fellebbezése indoklásában előadottak a kereset érdemi elbírálására vonatkoznak, ezért azok elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését nem alapozhatják meg.

A felperes a fellebbezésében érdemben szó szerint ugyanazt adta elő, mint az elsőfokú eljárásban a 9. sorszámon előterjesztett keresetmódosításában. Érvelésével szemben az elsőfokú bíróság részletesen és helyesen indokolta a határozatát, amelynek során figyelemmel volt a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdésére és a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontjaira, ezért az ítélet csak utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira.

A felperes fellebbezésben tett állításával szemben a DH 2 törvény 39. §-a és 40. § (3) bekezdésének alkalmazása fel sem merülhet, mivel az a felfüggesztett perekre vonatkozóan a per megszüntetésével összefüggő rendelkezéseket tartalmaz. Jelen esetben a felperes a keresetlevelét 2015. június 29-én nyújtotta be, a per eljárás nem volt felfüggesztve, ezért a felperes által felhívott rendelkezések alkalmazása már emiatt is kizárt. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét érdemben bírálta el, amelyre tekintettel a per megszüntetése szóba sem jöhet.

Rámutat a Fővárosi Ítéletábla arra, hogy a fellebbezésben előadottak ténybelileg sem helytállóak, mert a per tárgyát képező Üzletszabályzat 5.2.1. pontja nem a felperes által állítottakat tartalmazza, nem kettő, hanem egy bekezdésből áll és nincs benne az árfolyamváltozások figyelembevételével a kölcsön visszafizetésére vonatkozó kötelezettségvállalás és közjegyzői ténytanúsítvány sem.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint - annak helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. § alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell az I. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetnie. Az ítéletábla az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel a ténylegesen kifejtett munkára tekintettel határozta meg.

Budapest, 2017. július 06. napján

. Sándor Ottó s.k.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna s.k.
előadó bíró

dr. Buglyó Gabriella s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő